

УДК 796

DOI 10.18372/2786-5495.1.17806

Школа Олена Миколаївна

кандидатка педагогічних наук, професорка,
завідувачка кафедри фізичного виховання та спортивного вдосконалення,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради,
м. Харків, Україна
alesikk1974@gmail.com

Калініна Ангеліна Ігорівна,

здобувачка вищої освіти 2 курсу спеціальності 017 Фізична культура і спорт,
спеціалізація «Фітнес»,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради,
м. Харків, Україна
angelinakalinina545@gmail.com

ВПЛИВ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ НА ЯКІСТЬ ФІЗИЧНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

***Анотація.** У статті розглянуто методи військово-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти Харківського фахового педагогічного коледжу. Проаналізовано, як формується демократичний тип мислення, національна свідомість, патріотичні якості та активна громадянська позиція у молоді. Виявлено, що за допомогою національного виду спорту бойового хортингу можна досягти гарної військово-фізичної підготовки молоді. Визначено ціль бойового хортингу – оздоровчий рух всіх верств населення України. Теоретично досліджено виникнення та розвиток хортингу.*

Ключові слова: патріотичне виховання, бойовий хортинг, фізична підготовка, здобувачі освіти.

Annotation. *The article examines the methods of military-patriotic education of students of higher education of the Kharkiv Professional Pedagogical College. It is analyzed how a democratic type of thinking, national consciousness, patriotic qualities and an active civic position are formed in young people. It was found that with the help of the national sport of combat horting, it is possible to achieve good military and physical training of young people. The goal of combat horting is determined - the health movement of all sections of the population of Ukraine. The emergence and development of horting was theoretically investigated.*

Key words: *patriotic education, combat horting, physical training, education seekers.*

Вступ. В умовах військових дій особливо важливого значення набуває виховання молоді в культурних, бойових та оздоровчих традиціях українського народу.

Сучасні науковці розглядають бойовий хортинг як спеціально організований процес морально-етичного виховання, всебічного розвитку, оздоровлення, навчання та патріотичне виховання дітей та молоді [1].

Мета статті – визначення характеристик бойового хортингу як засобу позитивного впливу на виховання молоді та наукове обґрунтування методів, за допомогою яких відбувається залучення їх до цього виду рухової активності.

Завдання статті - дослідження наукової літератури щодо обґрунтування поняття «бойовий хортинг», визначення психолого-педагогічних умов виховання молоді, поглиблення їх знань про спортивні традиції українського народу з метою посилення національно-патріотичної свідомості.

Метод дослідження. При виконанні дослідження застосовувався системний аналіз науково-методичної та спеціальної літератури за обраною темою.

Результати дослідження та їх обговорення. У сучасних тяжких політичних умовах, пов'язаних зі збройною агресією по всій Україні, в час, коли відбувається глобальне культурне та національне відродження України, набуває важливого значення людський чинник в усіх сферах життєдіяльності українського народу.

Особливої уваги потребує моральна та фізична, вольова та інтелектуальна підготовка молоді, яка за будь-яких обставин встане на захист суверенітету країни, її територіальної цілісності та культурних цінностей.

Законом України «Про освіту» визначено, що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору [2].

Відповідно до статті 6 зазначеного Закону засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності, зокрема, є нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями; виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; формування культури здорового способу життя.

Бойовий хортинг – це система фізичної та військової підготовки, а отже зараз саме той час, щоб впровадити цей комплекс в програму вищої шкільної освіти [3].

Військово-патріотичне виховання має свою мету:

- всебічне виховання української молоді на духовних традиціях народу;
- зміцнення здоров'я;

- формування національної свідомості;
- розвиток високої соціальної активності;
- фізична та морально-духовна підготовка до захисту своєї держави, її кордонів та суверенітету.

Бойовий хортинг являє собою національно-професійний прикладний вид поєдинків, в утворенні якого гармонійно пересікаються споконвічні бойові традиції українського народу та наукові підходи сьогоденної теорії підготовки спортсменів [3].

Назва «хортинг» пішла від кола козаків «хорт», це місце, де проводилися всі двобої між козаками. Збиралися вони, щоб визначити найсильніших. Тож в основу хортингу і лягла ця система підготовки в жорстоких рукопашних боях, в яких можна застосовувати всі техніки самооборони [1]. В теперішній час виклики обставин можуть бути такі, проти яких не підеш з одними лише голими руками чи кидками, а завдяки хортингу молодь зможе реагувати на всі виклики сьогодення, навіть найбільш жорстокі.

Заснований хортинг як універсальне бойове мистецтво у 2008 році Едуардом Єрьоменком, а 9 лютого 2010 року Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту внесло його до переліку визнаних видів спорту України. У програму з фізичної культури учнів 5-11 класів його ввели в 2011 році. В Харківському фаховому педагогічному коледжі теж впроваджуються засоби хортингу на заняття фізичної культури, проводять спортивні заходи з включенням деяких прийомів хортингу. Хортинг вже став національним, його необхідно просувати в міжнародне спортивне співтовариство, а також у програму Всесвітніх Ігор і як олімпійську дисципліну. Хортинг потрібно зробити масовим, доступним, пробивати його в Олімпійські ігри та розповідати про нього світу.

Бойовий хортинг – це феномен культури нашого українського народу, адже його звички, побут повністю відображені в цьому виді спорту.

Завдання з виховання молоді засобами бойового хортину полягають в наступному:

- 1) засвоєння основних військових знань;
- 2) оволодіння технікою бойового хортингу в тій мірі, що необхідна для участі в спортивних, оздоровчих та військово-спортивних заходах;
- 3) розвиток духовно-етичних якостей;
- 4) визначення молоді щодо служби у ЗСУ, НГУ та інших військових формуваннях;
- 5) утворення навичок здорового способу життя [3].

Військово-патріотичне виховання має бути одним з найважливіших напрямів роботи вищої школи та нести за собою почуття гордості за свій народ та державу, повагу до її історії та великих звершень.

Сьогодні бойовий хортинг відіграє важливу роль в житті молоді, зокрема, у здобувачів освіти, оскільки в бойовому хортингу є фізичні якості такі як: витривалість, швидкість, координація, сила, спритність, мужність та завзятість, тощо. Його виховна основа – здоровий дух людини та культурні традиції Запорізьких козаків.

Методи, що застосовуються під час виховання здобувачів освіти засобами бойового хортингу: наочна демонстація вправ; показ вправ на схемі; розповідь техніки виконання; бесіда про важливість володіння засобами бойового хортингу; часткове повторення вправ та технік бойового хортингу [3].

Відвідувати заняття з бойового хортингу можуть діти, які виявляють власне бажання, відносяться до основної медичної групи і не мають протипоказань [4]. У бойовому хортингу є три основні удари: вниз, збоку і прямий. Перемогу приносить лише той з них, що наніс супротивнику видиму шкоду. Завершити поєдинок задушливим або больовим прийомом дозволяє робота на землі. Основний розділ хортингу «Двобій» має два раунди, що різняться між собою арсеналом прийомів та екіпіруванням.

Розділ «Сутичка»: реалізація здібностей, природних задатків молоді, що не мають динамічного потенціалу, але в яких доволі багато енергії. Дозволено: больові та удушливі прийоми, кидки [4].

Розділ «Форма»: сформований на базі переміщень, ударів, блоків та основних стійок. Розділ носить демонстраційну та навчально-тренувальну функцію і виконується без музики [4].

Розділ «Показовий виступ»: поєднання акробатичних елементів з ударною технікою, виконується під українську музику. Дозволено: використання імітаційної холодної та не бойової вогнепальної зброї [4].

Досягнення здобувачів з бойового хортингу контролюються наступним чином:

- ведеться спостереження за ними на рахунок відвідування, дисципліни, старанності та дотримання правил та технік бойового хортингу;
- відкриті заняття один раз в семестр, на які запрошуються батьки та керівництво закладу освіти;
- підсумкові заняття для переводу на наступний рівень;
- показові виступи на різних масових заходах (якщо такі є за планом закладу);
- виконання атестаційних тестів на ступені бойового хортингу;
- участь у різних змаганнях, перемога в них і виконання розрядів.

За освітньою програмою передбачені змагання всіх рівнів у складі команд; змагання в особистому заліку; виконання нормативів юнацьких і дорослих спортивних розрядів.

Участь молоді, що займається бойовим хортингом, в змаганнях – не обов'язкова, і здійснюється тільки за виявленим бажанням і тільки з дозволу батьків. *Для участі також необхідно оформити страховку від нещасних випадків на період проведення змагань.*

Викладач, на власний розсуд може змінювати або доповнювати програму та кількість годин для опрацювання тем, якщо того потребує рівень підготовки здобувачів та стан матеріально-технічної бази. Викладач обов'язково має володіти відповідною фаховою підготовкою.

Бойовий хортинг – це спорт, якщо йдеться про змагальність та його спортивні практики, проте як видовищний спорт він несе в народ презентацію традицій і цінностей.

Цей спорт – це невід’ємна частина самих людей та різних аспектів їх соціального життя. Сучасність змушує людей виглядати спортивними та фізично привабливими, підготовленими до вимог сьогодення.

Люди, що займаються бойовим хортингом високо цінуються в суспільстві завдяки престижності цих занять.

Бойовий хортинг, що утворився в Україні, плавно поширився в різні куточки планети, перетворюючись в стиль життя молодих, активних людей.

Висновки. Отже, в час, коли Збройні Сили України повертаються до своєї могутності, коли вирішуються питання професіоналізму особового складу всіх військових утворень, патріотичне виховання набуває особливого значення.

Бойовий хортинг як засіб військово-патріотичного виховання – це найважливіша умова розвитку українського суспільства та зміцнення морального духу народу. Адже побудувати державу, сильнішу, ніж будь-коли, виховати в молоді повагу до закону, розуміння громадянського обов’язку, розвивати дух готовності до захисту Батьківщини – неможливо без патріотизму та почуття любові до країни.

Список використаних джерел

1. Гречаний О. М., Єрмоменко Е. А., Черпак Ю. В., Суліма І. В. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти. *Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет конф. (28–29 травня 2020 р., м. Київ)*. Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2020. 582 с. С. 546 - 551. URL: <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/5638/document.pdf> (дата звернення: 15.05.2023).

2. Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 5 вересня 2017 р. (із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3143-IX від 10.06.2023](#)). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 15.05.2023).

3. Бухтіяров О. А., Єрмоєнко Е. А., Грищук В. Л. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота. *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (14–15 липня 2020 року)*. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. Ч. 2. 872 с. С. 127-129.

4. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг. Програма оздоровчих занять для дитячого гуртка: навч.-метод. посіб. Київ, 2020. 68 с.